

## Európai Szociálpolitikai Menetrend

### Bevezető gondolatok az Európai Szociálpolitikai Menetrendhez

Az Európai Bizottság 2000 februárjában terjesztette be az Európai Parlamentnek 5 éves programját, amelyben egy új Európa körvonalait vázolta fel. E dokumentum értelmében az új évezred Európai Uniójában kulcsszerepet játszik majd a teljes foglalkoztatásra, a gazdasági dinamizmusra, erőteljesebb szociális kohézióra és nagyobb méltányosságra épülő cselekvési program.<sup>1</sup>

A Szociálpolitikai Menetrend elsősorban a kontextusát és a komplexitását tekintve hoz új vonásokat a közösségi gyakorlatba. Tartalmi elemei alapvetően a politikai kezdeményezésekre és eszközökre épülnek. Igaz, ezek közül számos eleme a legújabb kihívásokra adott közösségi válaszként jött létre, döntően az Amszterdami Szerződésnek köszönhetően. Ilyen mindenekelőtt a Közösség 1997-ben útjára indított foglalkoztatáspolitikája, amely a Szociálpolitikai Menetrend alapjául szolgál. A szociális jólét szempontjából a foglalkoztatás ténye mellett a munka minősége is meghatározó, amelynek részét képezi az európai normáknak megfelelő szociális párbeszéd, csakúgy, mint az egyenlő esélyek érvényesítése. A foglalkoztatás azonban önmagában nem elégséges. A szegénység és a szociális kirekesztettség orvoslására a tagállamoknak megkülönböztetett figyelmet kell fordítaniuk, s az e téren hozott intézkedéseikről az Európai Tanács felé is el kell számolniuk. A „jelszó” a minőség a szociálpolitikában, a foglalkoztatásban, a szociális párbeszédben. A Menetrend által figyelembe vett új kihívások közül a tudás-alapú gazdaság követelményei mellett a legfontosabbak a globalizáció, és az Unió küszöbön álló bővítése.

A Menetrend tartalmi elemeihez hasonlóan végrehajtásának eszközei is bizonyították már alkalmasságukat más területeken. Ilyen módszer a közösségi jogalkotás, avagy a foglalkoztatáspolitikában bevált nyílt koordináció, a közösségi politikák közül a szociális párbeszéd, illetve a strukturális alapok hasznosítása, valamint a közösségi programok és akciók. A meglévő módszerek alkalmazása azt jelenti – amit egyébként a Menetrend is kimond –, hogy továbbra sem cél a tagállami szociálpolitikák harmonizálása.

Magyarország mint leendő uniós tagállam szempontjából a Szociálpolitikai Menetrend egyrészt azért fontos, hogy a csatlakozás idejére e tekintetben is felkészüljünk, másrészt szakmapolitikai szempontból

<sup>1</sup> Az Európai Szociálpolitikai Menetrend című dokumentum ennek a cselekvési programnak a szociálpolitikai részét írja le részletesen. Az Európai Szociálpolitikai Menetrend célja az, hogy 2010-re az EU váljon a világ legversenyképesebb tudás-alapú gazdaságává, ahol alacsony a munkanélküliség és a szociális kohézió alapvető értéként érvényesül. Ezeket a célokat szolgálják a Menetrendben leírt közösségi eszközök.

is kívánatos, hogy az EU ezen példaértékű kezdeményezéséből a lehető legtöbbet valósítsunk meg. A Menetrend magyar szövegének első alkalommal történő megjelentetése jelentős hozzájárulás ehhez a fontos feladathoz.

*Gyulavári Tamás*

---

## EURÓPAI SZOCIÁLPOLITIKAI MENETREND<sup>2</sup>

### 1. Az Európai Tanács által lefektetett irányvonalak

1. A Lisszaboni Európai Tanács stratégiai célként tűzte ki az Európai Unió számára, hogy a „világ legversenyképesebb és legdinamikusabb tudás-alapú gazdasági térségévé váljon, amely töretlen gazdasági növekedésre képes, több és jobb munkahely megteremtésével és nagyobb szociális kohézióval”.

2. Célul tűzte ki továbbá a teljes foglalkoztatást Európában, egy olyan társadalomban, amely jobban megfelel a nők és férfiak egyéni választási lehetőségeinek. A végső cél, a rendelkezésre álló statisztikákat alapul véve, a foglalkoztatási ráta növelése (ma átlagosan 61%) 2010-re egy magasabb szintre, amely a lehető legközelebb áll a 70%-hoz, továbbá a női munkavállalók arányának növelése (ma átlagosan 51%) 2010-re 60% fölé. Az állam- és kormányfők szerint az elkövetkezendő években megvalósítható lehet egy átlagosan körülbelül 3%-os gazdasági növekedés, amennyiben a Lisszabonban elfogadott intézkedéseket stabil makrogazdasági környezetben hajtják végre.

3. Ennek értelmében az Európai Tanács megbízta a francia elnökséget, hogy kezdeményezzen eljárást „a Bizottság közleménye alapján, azzal a céllal, hogy a decemberi Nizzai Európai Tanácson egyezsége jussanak az Európai Szociálpolitikai Menetrendről, beleértve a különböző részt vevő felek kezdeményezéseit is”.

4. Ezen irányvonalaknak megfelelően, a Bizottság 2000. június 28-án előterjesztette közleményét az Európai Szociálpolitikai Menetrendről. A Bizottság ezt a közleményt ötéves programjának keretében jelentette be, mint gazdasági- és szociálpolitikai menetrendjének egyik kulcsfontosságú részét. A tagállamok egyhangúlag méltatták ezen közlemény magas színvonalát. Véleményük szerint fontos alap az Európai Tanács által Lisszabonban és Feirában lefektetett irányvonalak megvalósításához. Továbbá a közleménnyel kapcsolatban meg lehet jegyezni, hogy tisztázza, a Bizottság milyen módon kívánja érvényesíteni kezdeményezési jogát a szociálpolitika területén.

5. Ezek értelmében az Európai Parlament 2000. október 26-án el-

<sup>2</sup> Az angol nyelvű eredeti változat elérhető: <http://europa.eu.int/>

fogadott határozata kiváló alapot biztosított a téma tartalmi elmélyítéséhez és kiegészítéséhez. A határozat külön hangsúlyozta a következő pontokat: a gazdaság-, a foglalkoztatás- és a szociálpolitika közötti kölcsönhatás jelentősége, a különböző eszközök, különösen a jogalkotás és a koordináció nyitott módszerének szerepe, továbbá valamennyi érintett szereplő mozgósítása. Ezen belül szándéka megerősíteni a Menetrend számos pontját, valamint hangsúlyozta a Szociálpolitikai Menetrend évenkénti ellenőrzésének szükségességét a Bizottság által kidolgozott eredménytáblázat alapján.

6. A vitát gazdagították még a Gazdasági és Szociális Bizottság, valamint a Régiók Bizottsága által megfogalmazott vélemények. A szociális partnerek és a nem-kormányzati szervezetek hozzászólásai lehetővé tették, hogy a szociálpolitika ezen kulcsszereplőinek álláspontját is figyelembe vegyék. Az illetékes bizottságok, valamint a Bizottság és a Tanács munkacsoportjai, különösen a Foglalkoztatási Bizottság, a felső szintű Szociális Védelmi Csoport és a Tanácsadó Bizottság a Nők és Férfiak Egyenlő Esélyeiért szintén szerepet vállaltak ebben a munkában.

## **2. Az európai szociális modell korszerűsítése és továbbfejlesztése**

7. Lisszabonban a tagállamok a következőket mondták ki: *„Az európai szociális modellnek fejlett szociális védelmi rendszereivel támogatnia kell a tudás-alapú gazdasággá történő átalakulást.”* Hangsúlyozták, hogy: *„Az emberi erőforrás Európa legfontosabb tőkéje, és ezért az uniós politika központjában kell állnia. Az emberi erőforrásba történő befektetés, és egy aktív és dinamikus jóléti állam létrehozása döntő fontosságú lesz mind Európának a tudás-alapú gazdaságban elfoglalt helyzete szempontjából, mind annak biztosítására, hogy az új gazdasági forma kialakulása nem súlyosbítja tovább a munkanélküliség, a szociális kirekesztés és a szegénység létező szociális problémáit.”*

8. A Bizottság a közlemény középpontjába állította a gazdaság-, a foglalkoztatás- és a szociálpolitika pozitív és dinamikus kölcsönhatását, és minden érintett fél mozgósítását a stratégiai cél elérése érdekében.

9. Ebből a szempontból a szociálpolitika kettős célkitűzését kell hangsúlyozni, azaz a Menetrendnek erősítenie kell a szociálpolitikának, mint produktív tényezőnek a szerepét, és ezzel egyidejűleg lehetővé kell tennie, hogy a szociálpolitika hatékonyabb legyen saját céljainak elérésében, azaz az egyének védelme, az egyenlőtlenségek mérséklése és a szociális kohézió megvalósításában. Az Európai Parlament és a szociális partnerek különleges hangsúlyt fektettek erre a kettős célkitűzésre. A gazdasági növekedés és a szociális kohézió kölcsönösen erősítik egymást. Egy társadalom, amelyben erősebb a kohézió és kevesebb a kirekesztés, egy sikeresebb gazdaság felé mutat.

10. A téma ilyen irányú megközelítésének előfeltétele elsősorban a

munkaerőpiaci részvétel szintjének növelése, különösen az olyan csoportoknál, amelyek a munkaerőpiacon alulképviseletet vagy hátrányos helyzetben vannak. Több és jobb munkahely megteremtése a szociális beilleszkedés kulcsa. Támogatni kell a jobb hozzáférést a munkaerőpiacokhoz, valamint elő kell segíteni a változatosságot a foglalkoztatás terén, mint produktív tényezőt és mint a szociális integráció eszközét. A Lisszabonban lefektetett stratégia a gazdaság- és a szociálpolitika kölcsönös megerősítéséről, amelynek lényege a rendelkezésre álló munkahelyek lehető legjobb kihasználása, döntő jelentőségű az öregségi nyugdíjrendszerek fenntarthatóságának biztosításához.

11. A jövőre való felkészülés szempontjából az Európai Uniónak eddigi eredményeire kell építenie. Továbbra is ki kell állnia az olyan alapvető értékei mellett, mint a szolidaritás és az igazságosság, úgy ahogyan azokat az Alapvető Jogok Chartája magában foglalja. Az európai szociális modell, amelyet különösen a magas szintű szociális védelmet nyújtó rendszerek, a szociális párbeszédnek tulajdonított nagy jelentőség, valamint a szociális kohézió szempontjából alapvető fontosságú tevékenységekhez nyújtott szolgáltatások jellemeznek, ma a tagállamok szociális rendszereinek változatosságán túlmenően, közös értékrendszeren alapszik.

12. Az európai szociális modell az elmúlt 40 év folyamán alapvető közösségi vívmánnyá fejlődött, amely számára a Maastrichti és az Amszterdami Szerződés lehetővé tette, hogy jelentős mértékben megerősödjön. Mára lényeges dokumentumokat foglal magában számos területen, úgymint a munkavállalók szabad mozgása, a nemek közötti egyenlőség a munkában, a munkavállalók egészsége és biztonsága, a munka és a foglalkoztatás feltételei, és az utóbbi időben a diszkrimináció minden formája elleni küzdelem. A Szerződés Szociálpolitikai Fejezete meghatározta a szociális partnerek közötti megállapodások alapvető szerepét a jogalkotási eljárásban. Az Európai Tanács luxemburgi rendkívüli ülése fontos mérföldkő volt az Európai Unió mozgósításában, hogy cselekedjen a foglalkoztatás terén. Az Amszterdami Szerződés az európai foglalkoztatási stratégiával, a Lisszaboni és Feirai Európai Tanács a koordináció nyitott módszerével a szociális kirekesztés terén és nagyobb együttműködéssel a szociális védelem területén új és célravezető módszerekkel járultak hozzá a közösségi tevékenység új területeinek kibővítéséhez.

13. A Lisszabonban kitűzött cél feltételezi, hogy az Európai Unió azonosítja azokat az új kihívásokat, amelyek az elkövetkező öt évben megoldásra várnak.

### 3. A közös kihívások

*A teljes foglalkoztatás megvalósítása és a rendelkezésre álló munkahelyek lehető legjobb kihasználása*

14. Az európai gazdaság fejlődésének mértéke, a folyamatos strukturális reformok által támogatva, lehetővé kell tennie a teljes foglalkoztatáshoz való visszatérést. Ez a terv nagyra törő politikákat jelent a foglalkoztatási ráta növelésére, a regionális különbségek mérséklésére, az egyenlőtlenség csökkentésére és a munka minőségének javítására vonatkozóan.

15. Döntő jelentőségű a képzettség javítása, az egész életen át tartó oktatás és képzés lehetőségének növelése, és alapvető szerep biztosítása ebben a szociális partnereknek. A készségek fejlesztése és értékelése alapvető fontosságú az alkalmazkodóképesség és a versenyképesség növelésében, valamint a szociális kirekesztés elleni küzdelemben. A munka szervezésében változtatásokra lesz szükség annak érdekében, hogy az információs és kommunikációs technológiák nyújtotta lehetőségeket teljes mértékben ki lehessen használni. Egy változó gazdaságban a rugalmasságot és a biztonságot össze kell kapcsolni.

*A technikai fejlődés kiaknázása*

16. Az információs és kommunikációs technológiákban, valamint az élettudományokban bekövetkező gyors változások minden tagállam számára szükségessé teszik, hogy a Lisszaboni Európai Tanácson lefektetett célokkal összhangban, az első sorban foglaljon helyet a tudás-alapú innovációs gazdaságban és társadalomban, amely ma a növekedés és a fejlődés forrása.

17. A technológiai változásoknak az életszínvonal javulásához kell vezetniük az egész társadalom javára. Az új információs és kommunikációs technológiák kiemelkedése ezért egy kivételes lehetőség, amelyet a lehető legjobban ki kell aknázni, szem előtt tartva azt, hogy ne mélyüljön el a szakadék, amely azok között áll fenn, akik az új tudáshoz hozzáférnek, és akik ebből ki vannak rekesztve.

*A mobilitás elősegítése*

18. A gazdasági integráció, valamint vegyesvállalatok és nemzetközi vállalatok alapítása fokozott mobilitást jelent a nők és férfiak számára az Európai Unió egész területén. A fejlődésnek ezt az irányát, amely mára már nyilvánvalóvá vált a fiatal diplomások és a vezető beosztásúak számára, ösztönözni kell, és lehetővé kell tenni különösen a tanárok, kutatók és a gyakornokok számára. Ezt az igényt megfelelő módon figyelembe kell venni a nemzeti oktatási és szakképzési rendszerek tekintetében. Ezen felül szükséges a közösségi szabályozás kor-

szerűsítése és továbbfejlesztése az olyan munkavállalók szociális jogainak védelme érdekében, akik gyakorolják a szabad mozgáshoz való jogukat.

*A gazdasági és monetáris integráció előnyeinek kihasználása*

19. A gazdasági és monetáris unió megvalósítása, valamint egy nagy közös piac létezése nagyobb átláthatóságot biztosít a költségek és az árak összehasonlításában. Ez az integrációs folyamat, amely a megnövekedett versenyképesség záloga, a termelési szerkezet átalakítását és szektorális változásokat fog eredményezni, amelyeket irányítani és segíteni kell, jobban törekedve a munkavállalók szakképzésére, és támogatva őket abban, hogy készségekre tegyenek szert. Ezen változások pozitív megközelítését a vállalkozások és a munkavállalók bevonásával kell kialakítani.

20. Ha a gazdasági és monetáris unión belül a gazdasági növekedés fenntartható és inflációmentes, a bérek emelkedésének minden tagállamban különösen a megnövekedett termelékenységet kell tükrözniük, és eleget kell tenniük a Szerződések azon rendelkezéseinek, amelyek az árstabilitás fenntartásáról szólnak.

*A népesség elöregedésének kezelése*

21. Minden tagállamnak szembe kell néznie a lakosság elöregedésének problémájával. A családra és a gyermekekre vonatkozó megfelelő politikák folytatása egyfajta módszer ennek kezelésére, de új válaszokat kell találni, akár arra, hogyan lehet a nők foglalkoztatási szintjét növelni, illetve az idősebb munkavállalókat segíteni és támogatni abban, hogy foglalkoztatottak maradjanak, vagy arra, hogyan lehet a nyugdíjrendszereket fenntartani, illetve intézkedéseket hozni az eltartottakról való gondoskodásról.

22. A foglalkoztatás magas szintjének elérése, valamint a nők foglalkoztatottságának növelése a nyugdíjak egy foglalkoztatottra eső terhének csökkentésével növelik az elöregedés problémájának kezelésére fordítható forrásokat. Éppen ezért szükséges a munkaerőpiacra való bejutás megkönnyítése a diszkrimináció megakadályozására hozott intézkedésekkel, valamint a szociális védelmi rendszerek olyan kiigazításával, amely elősegíti a foglalkoztatást, és erősíti a munka és a családi élet közötti kapcsolatot.

*A szociális kohézió erősítése*

23. A szociális kohézió, a kirekesztés és a diszkrimináció minden formájának elutasítása, továbbá a nemek közötti egyenlőség az európai

szociális modell alapvető értékei, amelyeket a Lisszaboni Európai Tanács újra megerősített. A foglalkoztatás a legjobb védelem a szociális kirekesztés ellen. A gazdasági növekedés mindenkinek hasznára kell váljon, de ennek érdekében a megelőző intézkedéseket – különösen a problémás területeken – folytatni és fokozni kell, hogy a kirekesztés és az egyenlőtlenség összetett természetét és különféle formáit kezelni lehessen. A foglalkoztatáspolitiká mellett alapvető szerepe van a szociális védelemnek, de szükséges más tényezők, mint a lakáskérdés, az oktatás, az egészségügy, az információ és a kommunikáció, a mobilitás, a biztonság és az igazságosság, a szabadidő és a kultúra fontosságának felismerése is. Ezen felül szükséges az Unió területén legalisan tartózkodó, harmadik országok állampolgárainak sikeres integrációja is.

#### *Siker elérése szociális téren a bővítésben*

24. A bővítés az Európai Unió előtt álló kihívás, különösen szociális téren. Az Uniónak határozottan támogatnia kell a tagságot kérelmező országok azon erőfeszítéseit, hogy kiigazítsák és átalakítsák szociális biztonsági rendszereiket, illetve elő kell segítenie az eredményes összehangolási folyamatot. Hiszen ezek az országok nem csak saját rendszereik kiigazításának és átalakításának fő problémájával szembesülnek, hanem azon problémák nagy részével is, amelyekkel az Európai Unió tagállamai ma is küzdenek. Ezért a bővítés következményeivel a szociálpolitika minden területén számolni kell.

#### *A globalizáció szociális dimenziójának megerősítése*

25. A bővülő verseny következtében a kereskedelem és a pénzügy globalizációja növeli az igényt a versenyképességre, amely befolyással bír a szociálpolitikára (pl. a szociális biztonsági ellátások hatása a bérekre). A gazdasági kérdésekkel foglalkozó multilaterális tárgyalások egyre erőteljesebb szociális dimenzióval rendelkeznek (pl. az alapvető szociális jogokról folytatott vita, illetve az egészségüggyel kapcsolatos problémák). Fontos, hogy az Európai Unió úgy szerveződjön, hogy eközben biztosítsa a szociálpolitikai kérdések figyelembe vételét a nemzetközi tárgyalásokon.

#### **4. A megvalósításhoz szükséges előkészületek**

26. Ahhoz, hogy az új kihívásokra választ lehessen adni, a Menetrendnek biztosítania kell az európai szociális modell korszerűsítését és elmélyítését, valamint a minőség elősegítésére kell helyeznie a hangsúlyt a szociálpolitika valamennyi területén. A minőség a szak-

képzésben, a munkában, az ipari kapcsolatokban és a szociálpolitika egészében meghatározó tényező, ha az Európai Unió el akarja érni a versenyképességre és a teljes foglalkoztatásra irányuló célkitűzéseit. Ezen megközelítés megvalósításának és a közösségi szintű intézkedéseknek fokozottabban kell a közös célkitűzések elérésére összpontosítani, fenntartva a szubszidiaritás elvét, és kellő fontosságot tulajdonítva a szociális párbeszédnek.

27. Minden érintettnek, azaz az Európai Unió intézményeinek (Európai Parlament, Tanács, Bizottság), a tagállamoknak, a helyi és regionális hatóságoknak, a szociális partnereknek, a civil társadalomnak és az üzleti világnak egyaránt szerepet kell vállalnia.

28. A Szociálpolitikai Menetrend megvalósítása közben kivétel nélkül minden létező közösségi eszközt fel kell használni, a koordináció nyitott módszerét, a jogalkotást, a szociális párbeszédet, a Strukturális Alapokat, a támogatási programokat, az integrált politikai megközelítést, az elemzést és a kutatást.

29. A Menetrend kimondja, hogy teljes mértékben figyelembe kell venni a szubszidiaritás elvét, valamint a tagállamok eltérő szociális és foglalkoztatási hagyományait és helyzetét.

30. A Menetrendnek fejlődőképesnek kell maradnia, hogy figyelembe tudja venni a gazdasági és a szociális változásokat.

31. Az európai szociális modell megerősítése és korszerűsítése – annak érdekében, hogy az új kihívásokkal szembe tudjon nézni – a gazdasági növekedés, a foglalkoztatás és a szociális kohézió közötti kölcsönhatás jelentőségének felismerését jelenti az Unió politikáinak kialakításánál. Ezen az alapon kell meghatározni az uniós politikák különböző stratégiáit.

32. A Lisszaboni és a Feirai Európai Tanács által lefektetett iránymutatást figyelembe véve, valamint a Bizottság közleménye alapján a Foglalkoztatási és Szociálpolitikai Tanács azt javasolja a Nizzai Európai Tanácsnak, hogy jusson megegyezésre:

- a szociálpolitika *következő* célkitűzéseiben:

I. Több és jobb munkahely

II. Felkészülés a munkakörnyezet átalakulására és ennek hasznosítása új egyensúly megteremtésével a rugalmasság és a biztonság között

III. A szegénység, a kirekesztés és a diszkrimináció minden formája elleni küzdelem a szociális integráció elősegítése érdekében

IV. A szociális védelem korszerűsítése

V. A nemek közötti egyenlőség elősegítése

VI. A szociálpolitikai szempontok erősítése a bővítésben és az Európai Unió külkapcsolataiban

- a következő intézkedésekről ezen célkitűzések megvalósítása érdekében:

## DOKUMENTUM

### A Bizottság feladata:

Megfelelő előterjesztéseket benyújtani és jogosítványait gyakorolni a közösségi jog végrehajtásában és alkalmazásának ellenőrzésében, a Szerződésben ráruházott szereppel összhangban;

A Lisszaboni Európai Tanácsnak a koordináció nyitott módszerét illető döntéseivel összhangban, ez utóbbit támogatni a megfelelő kezdeményezések segítségével – különleges cézzal a mutatók javítására – a Foglalkoztatási Bizottsággal és a Szociális Védelmi Bizottsággal együtt.

### A Tanács feladata:

Foglalkoztatás- és szociálpolitikájának összeállításában, a Tanács más intézményeinek bevonásával végrehajtsa a Szociálpolitikai Menetrendet;

Az elfogadás céljával megvizsgálja a Bizottság megfelelő előterjesztéseit a Menetrend hatálya idején, az Európai Parlament bevonásával, a Szerződésben lefektetett rendelkezések szerint;

Megfogalmazza és aktualizálja a célkitűzéseket és a megfelelő, vagy közös célokat a Lisszaboni Európai Tanács döntéseivel összhangban – a koordináció nyitott módszerét illetően – mennyiségi és minőségi mutatókat, illetve értékelési szempontokat alakít ki, ha szükséges. Megbízta a Foglalkoztatási Bizottságot és a Szociális Védelmi Bizottságot, hogy támogassák a Tanács munkáját, figyelembe véve a szociális partnerek – valamint a szociális kirekesztést illetően – a nemkormányzati szervezetek hozzászólásait. Üdvözli az Európai Parlament azon szándékát, hogy részt vegyen a megvalósításban és megfelelő kapcsolat alakuljon ki közöttük.

### A szociális partnerek feladata:

Teljes mértékben kihasználni a Szerződés által biztosított lehetőségeket a megállapodásokon és közös akciókon alapuló kapcsolatok érdekében, és az Európai Tanács éves tavaszi ülése előtt közzétenni az elkezdett és a tervezett közös akciókat;

Ebben az összefüggésben elkészíteni a 2001. márciusi Stockholmi Európai Tanácsra az első közös előterjesztést.

### A tagállamok:

Biztosítják a Tanács által elfogadott intézkedések megvalósítását nemzeti szinten;

Átültetik ezeket a célkitűzéseket és megfelelő, illetve közös célokat – a Lisszaboni Európai Tanácsnak a koordináció nyitott módszeréről hozott döntéseivel összhangban – a nemzeti, regionális, illetve helyi politikába különleges célok kitűzésével és olyan intézkedések elfogadásával, amelyek figyelembe veszik a nemzeti, regionális és helyi különbségeket;

- a következő felülvizsgálati és aktualizáló eljárásokról:

A Bizottság feladata:

Az Európai Tanács számára éves összefoglalót készíteni kezdeményezéseiről, valamint kihangsúlyozni a többi szereplő hozzájárulását az európai szociális modell korszerűsítéséhez és fejlesztéséhez a Lisszabonban elfogadott stratégiai cél elérése érdekében;

Ennek keretében felülvizsgálni és nyomon követni a Szociálpolitikai Menetrend megvalósítását – a Lisszaboni Európai Tanács elvárásainak megfelelően – a 2000. június 28-i Bizottsági Közleménnyel, a továbbiakban leírt célkitűzésekkel, valamint azok 2003-as félévi áttekintésével összhangban. Ebből a célból éves eredménytáblázatot készíteni az intézkedések végrehajtásában történt előrehaladásról, az Európai Tanács tavaszi ülésére készülve;

A Tanács feladata:

Foglalkoztatás- és szociálpolitikájának kialakításában:

– megvizsgálja a bizottsági jelentéseket és az eredménytáblázatot;  
– a Tanács más érintett intézményeivel együttműködve hozzájárul ahhoz, hogy a tavaszi Európai Tanács elérje a Lisszabonban kitűzött stratégiai célokat. Az első előterjesztés a Stockholmi Európai Tanácsülésre várható.

\* \* \*

## I. TÖBB ÉS JOBB MUNKAHELY

*A teljes foglalkoztatás elérésének célját határozott törekvésekkel kell megerősíteni a munkaerőpiachoz való jobb hozzáférés biztosításával a lehető legtöbb ember számára; ez különösen a munkában a nemek közötti egyenlőség elősegítésére, a szakmai és a családi élet összehangolására, a tartós munkanélküliség leküzdésére és (minden érintett szereplő, különösen a szociális gazdaságban dolgozók mozgósításával) a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő embereknek az integráció biztosítására irányuló politikák megerősítését jelenti. A tudás-alapú társadalom megkívánja az emberi erőforrásokba történő befektetést a munkavállalók bátorítása érdekében, hogy szerezzenek készségeket és fogadják el a mobilitást. Ezzel egyidejűleg fontos a minőség javítása a foglalkoztatásban, valamint a hatékony, egész életen át tartó tanulási és szakképzési stratégiák fejlesztése a lehető legtöbb ember javára.*

**(a)** Szükséges az aktív foglalkoztatottság növelése, a családi és a szakmai élet összeegyeztetésére irányuló politikák továbbfejlesztésével, a férfiak és a nők számára egyaránt, valamint bizonyos osztályok (különösen a tartósan munkanélküliek, a fogyatékkal élő és az idősebb munkavállalók, valamint a kisebbségek) ösztönzése arra, hogy munkához jussanak, illetve munkában maradjanak: a Bizottságnak 2002 előtti összehasonlító elemzés készítése azokról a strukturális ténye-

zőkről, amelyek a munkaerőpiaci részvétel növelését és a foglalkoztatási irányvonalakhoz történő igazodást elősegíthetik, különösen ha a gyermekgondozásról szóló rendelkezések értékelési szempontjait kell megállapítani.

(b) Fontos az összehangolt foglalkoztatási stratégia megerősítése és folytatása, a Foglalkoztatási Bizottság támogatásával. A stratégia felülvizsgálata és hatásának felmérése 2002-ben, szem előtt tartva a stratégia további fejlődését.

(c) Ebben az összefüggésben nagyobb összpontosítás szükséges a *minőség megvalósítására a foglalkoztatásban*, tekintettel ennek jelentőségére a növekedésben, mint fontos tényező és ösztönzés a munkavállalásban. 2001-ben egy Bizottsági Közlemény foglalkozik majd azzal, hogyan járult hozzá a foglalkoztatáspolitikai a foglalkoztatás minőségéhez (különösen ami a munkafeltételeket, az egészséget és a biztonságot, a béreket, a nemek közötti egyenlőséget, a rugalmasság és a munkahely biztonsága közötti egyensúlyt és a szociális viszonyokat érinti). Ezek alapján a Foglalkoztatási Bizottság 2001 végéig előterjeszt egy jelentést arról, hogyan lehet meghatározni a mutatókat, amelyek lehetővé teszik ezek felülvizsgálatát.

(d) Szükséges továbbá a tartós munkanélküliség leküzdése a megelőzésre és a reintegrációra vonatkozó olyan aktív stratégiák kifejlesztésével, amelyek az egyéni szükségletek korai felismerésén és a foglalkoztathatóság fejlesztésén alapulnak.

(e) Ebben az összefüggésben fontos a foglalkoztatási stratégia helyi és regionális dimenzióinak támogatása. A regionális dimenzió minden szintre kiterjedő stratégiai megközelítést igényel, beleértve az európai közösségi szintet is, és megkövetelheti az egyes régiókra az eltérő és célirányos politikát, a Lisszabonban lefektetett célok – beleértve a nagyobb regionális kohézió – megvalósítása érdekében.

(f) Fontos az egész életen át tartó tanuláshoz és szakképzéshez történő hatékony hozzájárulás növelése, különösen az új technológiákat illetően, a szakképzési hiányosságok elkerülése érdekében. Ezen a területen a stratégiáknak össze kell hangolniuk az állami intézmények, a szociális partnerek és az egyének közös felelősségét a civil szervezetek megfelelő hozzájárulásával. A szociális partnerek feladata olyan intézkedésekről tárgyalni, amelyek a nagyobb alkalmazkodóképesség érdekében elősegíthetik a továbbtanulást és a szakképzést. Továbbá a kormányokkal együttesen feladatuk a Foglalkoztatási és Szociálpolitikai Tanács tudomására hozni 2001 végéig minden olyan rendelkezést, amelyet európai vagy nemzeti szinten a nemzeti foglalkoztatási akciótervek tekintetében fogadtak el. Erről a kérdéstről egy konferencia kerül megrendezésre 2002-ben minden érintett fél részvételével. Az úttörő vállalkozások számára egy Európai díjat alapítanak.

(g) Elengedhetetlen a jó gyakorlat felismerésének és elterjesztésének elősegítése a foglalkoztatásban és az információs társadalom szociális dimenziójában, szorosan együttműködve ebben a kérdésben a Felső Szintű Munkacsoporttal, továbbá az „e-Európa” (elektronikus Európa) terv „emberi erőforrás” oldalának továbbfejlesztése.

(h) Szükséges a mobilitás elősegítése az európai polgárok számára a következő eszközökkel:

– a *tudás-alapú Európa* fejlesztése a tanárok, kutatók, tanulók, szakoktatók és szakképzésben részesülők számára a mobilitás korlátainak megszüntetésével, különösen a mobilitásról szóló akciótervvel és a Tanács által elfogadott ajánlással összefüggésben;

– a szakképzés és az Európai Unióban szerzett képesítések elismerésének európai szintű támogatása, a Szerződéssel összhangban;

– a *személyek szabad mozgásának* elősegítése: 2003-ra a letelepedési jogról szóló irányelvek módosításával, valamint a munkavállalók szabad mozgására vonatkozó szabályok továbbfejlesztésével;

– a Szociálpolitikai Menetrend végrehajtása közben azon szabályok korszerűsítése, amelyek biztosítják a *migráns munkavállalók számára a szociális biztonsághoz való joguk fenntartását*; a jogszabályok alkalmazásának elősegítése ebben a témában, különösen az új információs és kommunikációs technológiák támogatásával;

– a *kiegészítő nyugdíjhoz való jog védelméről* szóló rendelkezések 2002 előtti megerősítése az Európai Unió területén mozgó munkavállalók számára.

(i) Indokolt a Szociálpolitikai Menetrend megvalósítása közben a migrációs hullámok és a foglalkoztatáspolitikák közötti kapcsolatok tanulmányozásának megkezdése.

(j) Továbbá lényeges a Bizottság felkérése vizsgálatainak folytatására a szociálpolitika és a versenypolitika viszonyáról, megfelelő figyelmet szentelve a Szerződés által ebben a témában ráruházott feladatoknak, valamint eközben a tagállamokkal és a szociális partnerekkel megfelelő kapcsolatok ápolása.

## II. FELKÉSZÜLÉS A MUNKAKÖRNYEZET VÁLTOZÁSAIRA ÉS ENNEK KIAKNÁZÁSA ÚJ EGYENSÚLY MEGTEREMTÉSÉVEL A RUGALMASSÁG ÉS A BIZTONSÁG KÖZÖTT

*A gazdaság és a munkaerőpiac mélyreható változásai, amelyek különösen a tudás-alapú gazdaság kialakulásából és a globalizációból erednek, minden tagállamban egyre nagyobb lendületet kapnak. Ezek a változások olyan új, közös válaszokat kívánnak, amelyek a munkavállaló elvárásait is figyelembe veszik. A szociális párbeszédnek és konzultációnak meg kell teremtenie a megfelelő feltételeket a munkavállalók számára, hogy részt vegyenek a változásokban, felkészülve a vállalkozásokban, az ipar ágazataiban és az országokban bekövetkező új fejleményekre. Elkezdődött az olyan új, közös keretek keresése, amelyek a foglalkoztatás új formáinak jobban megfelelnek, ezeknek pedig tekintettel kell lenniük a mobilitásra és az egyéni befektetésre a munka egyre változatosabb formáiban, megkönnyítve a helyzet- és a munkaváltoztatást. Az ezeket a változásokat kísérő rendelkezéseknek egyensúlyt kell teremteniük a különböző közösségi eszközök között, különösen a koordináció*

## DOKUMENTUM

nyitott módszere és a szociális partnereknek biztosított kellően nagy kezdeményezési szabadság között.

(a) Szükséges a munkavállalók fokozottabb bevonása a változás kezelésébe, a munkavállalók tájékoztatáshoz, konzultációhoz és részvételhez való jogáról szóló szabályok közösségi kereteinek fejlesztésével 2002-ig (az Európai Üzemi Tanácsról szóló Irányelv felülvizsgálata, a tájékoztatásról, a konzultációról és az Európai Vállalat szociális vonatkozásairól szóló irányelvek vizsgálatának folytatása).

(b) Különösen a 2002-es bizottsági közlemény alapján fontos a közösségi stratégia kialakítása a munkahelyi egészségről és biztonságról a következő eszközökkel:

- a fennálló szabványok megszilárdítása, célirányos átdolgozása, és ahol szükséges, egyszerűsítése;

- válaszadás az olyan új kockázati tényezőkre, mint a munkahelyi stressz; a szabványok módosítását kezdeményezve, valamint a jó gyakorlatok cseréjével;

- a jogalkalmazás támogatása a kis- és középvállalkozásokban külön program segítségével, figyelembe véve azokat a különleges megszorításokat, amelyeknek ki vannak téve;

- 2001-től kezdve a jó gyakorlat cseréjének és a munkaügyi felügyelőségek közötti együttműködés fejlesztése, az alapvető közös követelmények hatékonyabb teljesítése érdekében.

(c) Az európai gazdaságok növekvő függetlenségével összefüggésben fontos a munkakörnyezetben és a munkakapcsolatokban végbemenő változások tudatosítása és ennek elősegítése, a következő intézkedések bevezetése:

- Az Európai Szociálpolitikai Menetrend alkalmazása közben, az innovatív tapasztalatok közösségi szintű cseréjének megszervezése az olyan munkaügyi kapcsolatokról, amelyekben egyszerre valósul meg a munkavállalók biztonsága és a vállalkozások rugalmassága, eközben pedig a szociális partnerek bevonása a munkakapcsolatok korszerűsítésének és fejlesztésének minden fontos kérdésébe;

- 2001-től kezdve – a szociális partnerek javaslataival összhangban – a „Változást Figyelő Európai Központ” felállítása a Dublin Alapítványon belül;

- 2003 előtt a munkáltató fizetéseképtelensége esetén a munkavállalók védelméről szóló irányelv felülvizsgálata módosítási céllal; ahogy a Bizottság bejelentette, a létszámléépítés esetén a munkavállalók számára biztosított garanciákról szóló irányelvek felülvizsgálata, valamint a munkaadó által megváltoztatott munkaviszony esetében nyújtott védelemről szóló irányelvek felülvizsgálata, és ahol szükséges, ezek módosítása;

- a szociális partnerek felkérése arra, hogy
  - folytassák a szociális párbeszédet a munka szervezésével és a foglalkoztatás új formáival kapcsolatos problémákról;

- vitákat indítsanak, amelyek tárgyalásokhoz vezethetnek a vállalkozások és a munkavállalók közös felelősségvállalásáról a foglalkoz-

tathatóságot és a munkaerő alkalmazkodóképességét illetően, különösen a mobilitás szempontjából;

- vizsgálják meg az adatvédelmi kérdéseket;

(d) A vállalkozások szociális felelősségével és a változás kezelésével kapcsolatos kezdeményezések támogatása, a Bizottsági közleménnyel összhangban.

(e) A makrogazdasági párbeszéd működésének fejlesztése, amelylyel a Kölni Európai Tanácsülés is foglalkozott, hogy teljes mértékben hozzájáruljon a gazdaság-, a foglalkoztatás- és a szociálpolitika pozitív és dinamikus kölcsönhatásához. Az információcsere elősegítése a közösségi intézmények és a szociális partnerek között a bérek és fizetések meghatározásában és mértékében bekövetkező változásokról.

(f) 2004-ig véleménycsere megszervezése az egyéni elbocsátásokról, figyelembe véve a szociális biztonsági ellátásokat és a nemzeti munkaerőpiacok jellegzetességeit.

(g) 2001-ben a munkaidőről szóló közösségi joganyag kiegészítése a közúti szállítási ágazatra vonatkozó rendelkezések véglegesítésével. Előrehaladás a tengeri és légi szállítás szociális vonatkozásainak harmonizációjáról szóló szövegekben.

### III. A SZEGÉNYSÉG, VALAMINT A KIREKESZTÉS ÉS A DISZKRIMINÁCIÓ MINDEN FORMÁJA ELLENI KÜZDELEM A SZOCIÁLIS INTEGRÁCIÓ ELŐSEGÍTÉSE ÉRDEKÉBEN

*A fenntartható gazdasági növekedéshez történő visszatérés és a teljes foglalkoztatás célja a közeljövőben nem jelenti azt, hogy a szegénység és a kirekesztés az Európai Unióban automatikusan csökkenni fog. Ezek a tényezők azonban a szegénység és a kirekesztés további létezését egyre kevésbé teszik elfogadhatóvá. A Lisszaboni Európai Tanács hangsúlyozta további olyan lépések megtételének szükségességét, amelyek döntő hatással vannak a szegénység megszüntetésében. Ezt a politikai szándékot minden egyes tagállamban a legmagasabb szinten is megerősítették, és ezt a legalacsonyabb szintekig közvetíteni kell, az összes helyi szereplő, különösen a nem-kormányzati szervezetek és a szociális szolgáltatások mozgósításával. Ezt olyan intézkedéseknek kell kísérnie, amelyek biztosítják az egyenlő bánásmódot a harmadik országok azon állampolgárai számára, akik jogszerűen tartózkodnak le az Unió területén.*

(a) Ennek érdekében szükséges 2001 júniusáig a Lisszaboni Európai Tanácson meghatározott koordináció nyitott módszerének értelmében egy kétéves nemzeti akcióterv megvalósítása a szegénység és a szociális kirekesztés elleni küzdelem folytatására, a közösen elfogadott célkitűzések alapján. Ez a terv megerősíti a nemzeti politikák által előírányzott előrehaladást, és felsorolja azokat a mutatókat, amelyek a tervezett akció eredményeinek megállapítására szolgálnak; 2001-től kezdve elő-

rehaladás az államok nemzeti akcióterveiben elfogadott mutatók alapján, a továbbiakban ezen mutatók összeegyeztethetőségének elérése, és közös megegyezésen alapuló mutatók meghatározása.

(b) Fontos az új információs és kommunikációs technológiák nyújtotta lehetőségek kiaknázása a szociális kirekesztés csökkentése érdekében, mindenki számára elősegítve a hozzáférést az információs társadalomhoz, valamint ebből a célból az „e-Európa 2002 – Egy információs társadalom mindenkinek” bizottsági akcióterv megvalósítása, amelyet a Feirai Európai Tanács hagyott jóvá.

(c) Az első nemzeti akciótervek teljesítése után lényeges az 1992-es, a szociális védelmi rendszerek által biztosított *minimális garantált ellátásokról* szóló ajánlás ellenőrzése, valamint a lehetséges kezdeményezések vizsgálata a területen tapasztalható fejlődés figyelemmel kísérésére.

(d) Indokolt a tapasztalatcsere felhasználása a tagállamok várospolitikáiban, például a szociális és a térbeli elszigetelődés leküzdésére irányuló törekvések támogatására.

(e) Szükséges az Európai Szociális Alap hatásának értékelése, beleértve az „Equal” Közösségi Kezdeményezést a szociális integráció elősegítésére.

(f) Elengedhetetlen a közösségi jogszabályok hatékony alkalmazásának biztosítása *a diszkrimináció valamennyi formája*, a nem, a faj vagy az etnikai hovatartozás, a vallás vagy világnézet, a fogyatékoság, az életkor vagy a szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetés elleni *küzdőlemben*. Fontos a tapasztalat és a jó gyakorlat cseréjének támogatása ezen politikák megerősítése érdekében.

(g) A Tamperei Európai Tanács döntéseivel összhangban szükséges egy nyomatékosabb *integrációs politika kialakítása az Unió területén jogszerűen tartózkodó, harmadik országok állampolgáiraival kapcsolatban*, amely célja ezen személyeknek az Európai Unió polgáraiéhoz hasonló jogok és köteleességek biztosítása. Lényeges a nemzeti integrációs politikákkal kapcsolatos tapasztalatcsere fejlesztése.

(h) Különösen a Fogyatékos Polgárok Európai Éve (2003) alatt lényeges minden olyan intézkedés fejlesztése, amelyek célja a *fogyatékossgal élő személyek fokozottabb integrációjának* megvalósítása az élet minden területén.

(i) Elengedhetetlen a hatékony együttműködés feltételeinek megteremtése a szociális partnerekkel, a nem-kormányzati szervezetekkel, a helyi hatóságokkal és a szociális szolgáltatásokat nyújtó intézményekkel. Ezen túlmenően fontos a vállalkozások bevonása ebbe az együttműködésbe, szociális felelősségük erősítése érdekében.

#### IV. A SZOCIÁLIS VÉDELEM KORSZERŰSÍTÉSE

*A szociális védelmi rendszerek az európai szociális modell alapvető alkotórészei, és bár minden tagállam saját hatáskörébe tartoznak, közös kihívásokkal kell szembenézniük. Annak érdekében, hogy hatékonyabban lehessen ezeket*

*a rendszereket szembeállítani egymással, a tagállamok közötti együttműködést erősíteni kell, különösen a Szociális Védelmi Bizottság segítségével. A szociális védelmi rendszerek korszerűsítésének meg kell felelnie a szolidaritás követelményeinek: ez a tétje intézkedéseinknek, amelyeket a nyugdíjazásról és az egészségről kell meghoznunk annak érdekében, hogy megvalósítsuk az aktív jóléti állapotot, amely erőteljesen ösztönöz a munkaerő-piaci részvételre.*

(a) Ennek alapján szükséges az államok közötti együttműködés és tapasztalatcsere folytatása a szilárd és értékálló nyugdíjak garانتálásáról a jövőben: a következő lépéseket a Stockholmi Európai Tanácsülés (2001. március) felé továbbított nemzeti hozzászólások és a Foglalkoztatási és Szociálpolitikai Tanácsnak a Göteborgi Európai Tanács (2001. június) számára erről a témáról készített tanulmánya fogják meghatározni.

(b) Az egyes tagállamok politikái alapján a szociális védelmi rendszerek módosításának és a tervezett előrehaladásnak vizsgálata szükséges, a munka megfelelő bérezése és a szilárd jövedelmek biztosítása érdekében (2002), valamint a munka és a családi élet összehangolásának ösztönzésére.

(c) 2003 előtt szükséges egy tanulmány elkészítése – megfelelő figyelmet fordítva a szolidaritás követelményeire – arról, hogyan lehet garantálni az egészségvédelem magas és fenntartható szintjét, figyelembe véve az elöregedés hatását (hosszú távú gondoskodás): valamint jelentés készítése a Foglalkoztatási és Szociálpolitikai Tanácsnak és az Egészségügyi Tanácsnak.

(d) A Bizottság által készített tanulmányok alapján fontos a helyzet alakulásának vizsgálata, tekintettel a minőségi egészségügyhez és az egészségügyi termékekhez való, tagországok közötti hozzáférésre.

(e) Elengedhetetlen a szoros szociálpolitikai együttműködés felülvizsgálatának és értékelésének biztosítása a menetrend teljes időtartama alatt, valamint a megfelelő mutatók előirányzása és kialakítása ezen a területen.

## **V. A NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG ELŐSEGÍTÉSE**

*A nemek közötti egyenlőséget általánosan kell megvalósítani a Szociálpolitikai Menetrend egészében, és számos különleges intézkedéssel kell kiegészíteni a nők bevonásáról a döntéshozatalba, és az egyenlőséggel kapcsolatos jogok, és ezen belül a családi élet és a munkavállalás összeegyeztetésével kapcsolatos jogok megerősítéséről.*

(a) Ezen cél eléréséhez szükséges a nemek közötti egyenlőség politikájának integrációja minden fontos területen, különösen a Szociálpolitikai Menetrend által felölelt területeken, a politikák tervezése, felülvizsgálata és értékelése a megfelelő módszerek és eszközök, mint például, ahol szükséges, a különböző nemekre gyakorolt hatás értékelése, fe-

lülvizsgálati eszközök és teljesítmény-értékelési követelmények megvalósításával.

(b) Fontos a nők döntéshozatalban való részvételének növelése, a megfelelő célok vagy határidőhöz kötött feladatok kitűzésével minden tagállamban a nyilvános szféra, illetve a gazdasági és szociális szektorokban.

(c) Szükséges a „Közösségi keret-stratégia felé a nemek közötti egyenlőségben (2001–2005)” elnevezésű bizottsági közlemény végrehajtása, az egyenlő bánásmódról szóló, 1976-os irányelvre vonatkozó módosító javaslatok vizsgálata az elfogadás érdekében, és az egyenlőséggel kapcsolatos jogok megerősítése az Európai Közösség Alapító Szerződése 13. cikkelye alapján egy Irányelv elfogadásával 2003 előtt, a nemek közötti egyenlőség biztosítására a foglalkoztatáson és a szakmai életen kívüli területeken.

(d) Fontos a tudatosság, a források összevonásának és a tapasztalatcserének növelése, különösen egy *Nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó Európai Intézet* megalapításával, valamint szakértők hálózatának kiépítésével. A megvalósíthatósági tanulmánynak 2001-ben el kell készülnie.

(e) Elengedhetetlen a munkában a nők és férfiak közötti, különösen a bérezést illető egyenlőség biztosítását elősegítő kezdeményezések és akciók kibővítése és megerősítése. A női vállalkozókat érintő kezdeményezés továbbfejlesztése.

(f) Ebből a célból fontos a munka és a családi élet jobb összeegyeztetése, különös tekintettel a minőség ösztönzésére a gyermekgondozásban és az eltartott személyek gondozásában.

## VI. A BŐVÍTÉS SORÁN ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ KÜLKAPCSOLATAIBAN A SZOCIÁLIS VONATKOZÁSAINAK ERŐSÍTÉSE

*A bővítés és a külkapcsolatok több szempontból jelentenek kihívást, illetve lehetőséget a közösségi intézkedések szempontjából szociális téren. Ki kell alakítani a tapasztalatok és stratégiák cseréjét a tagságot kérelmező államokkal, különösen mert együtt könnyebb szembe nézni a teljes foglalkoztatás és a kirekesztés elleni küzdelem kihívásaival; valamint egy integrált gazdasági és szociálpolitikai menetrend támogatása, amely összeegyeztethető a nemzetközi testületekben képviselt európai megközelítéssel.*

(a) Ennek keretében felkészülés a bővítésre, a gazdasági és szociális előrehaladás céljával a kibővült Unióban a következő intézkedések bevezetésével:

– rendszeres véleménycsere szervezése a szociálpolitika minden bővítéssel kapcsolatos vonatkozásáról, a szociális partnerekkel együtt;

– a tagságot kérelmező országok segítése az Európai Foglalkoztatási Stratégia befogadásában, a szegénység és a szociális kirekesztés elleni

küzdelemben, valamint a szociális védelemben a szorosabb együttműködés célkitűzéseinek végrehajtása;

– a szociális párbeszéd szerepének támogatása ebben az összefüggésben;

– a tagságot kérelmező országok érintett nem-kormányzati szervezeteinek fejlődéséhez való hozzájárulás.

**(b)** Szükséges az összehangolt megközelítés kifejlesztése a nemzetközi szociálpolitikai kérdésekben a multilaterális intézményeken belül: (Egyesült Nemzetek Szervezete (UNO), Egészségügyi Világszervezet (WHO), Európa Tanács, Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO), valamint ahol helyénvaló, Kereskedelmi Világszervezet (WTO) és Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD).)

**(c)** Elengedhetetlen az együttműködési politika szociális vonatkozásainak erősítése, különösen a szegénység elleni küzdelemben, az egészség és az oktatás fejlesztése, valamint a nemek közötti egyenlőség figyelembe vétele (különösen az euro-mediterrán folyamat összefüggésében).

*Fordította: Bálint Orsolya*